

# KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 frt., félre 6 frt., negyedévre 3 frt.

Előfizetések és hirdetések helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.

Helyben előfizethető: a szerkesztőségnek, a kiadó-hivatalnál, Demjén L., Keresztény P. kereskedéseiben. Egyes szám ára 5 kr. o. é.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: belső-tordai utca szögletén, Csapó S. kereskedésével szemben, 1-ső emelet, feljárás a kaputól jobbra.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorát 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek: Helyben: a szerkesztőségnek, a kiadó-hivatalban, Demjén László könyv- és Keresztény Pál papír-kereskedésében. Bécsben: Haasenstain és Voglnerl (Neuer-Markt 11. sz.) Oppelik Alajosnál (Wolzeite 22. sz.), Rudolf Mosse officiel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seifenstraße 2), Süddeutsche Annoncen-Expedition Stuttgart. Nyitlér sora 20 kr. egész évre.

## Előfizetési felhívás

# „KOL. KÖZLÖNY“

1873-iki évfolyamára.

N. t. olvasóink kívánatainak eleget teendő, lapunkat már 1872. szeptember 1. óta egész nagy iven adjuk ki mindennap. Szereztünk jeles munkatársakat az ország fővárosában, itt Kolozsvárt és a vidéken s így napról napra érdekesebb igyekszünk tenni lapunk valamenynyi rovatait: főczikkjeinket avatott tollú íróktól kapjuk, s a napi kérdéseket azonnal tárgyaljuk; gondoskodunk szép tárczákról (már az év elején megkezdjük jeles tollú t. belmunkatársunk Komáromi Ferencz Bánffy Dénes című valóban érdekes történelmi korrajzát), eredeti táviratokról; ezután is legbővebb újdonsági rovatot adunk és semmi érdekes bel- és külügy nem kerüli el figyelmünket. Tapasztaljuk az olvasó közönség pártolásának fokozatos gyarapodását, s így csak arra kérjük t. előfizetőinket, méltóztassanak megrendeléseiket lehető gyorsan megtenni.

Előfizetési díj: egész évre 12 ft. o. é.  
félre 6 „ „ „  
három hóra 3 „ „ „

A „KOLOZSV. KÖZLÖNY“  
szerkesztősége.

## A költségvetési vita előtt.

I.

Pest, jan. 12.

—r. Nem ajándékul kapta, hanem nehéz áldozatok árán szerezte vissza nemzetünk önállóságát. Két felfogás volt azon időben a magyar államférfiak sorában észlelhető. Ezek egyike szerint Magyarország létének célja nem volna egyéb, minthogy szerény és szűkkörü aspirációkkal tengesse életét napról-napra az európai nagyhatalmak között; mentől lassabban investáljon; olesó központi adminisztrációt, olesó municipális rendeltséget tartson fenn; s még a posta és távrida kifejlesztése se történjék nagyobb mérvben, mint a mennyit azok első évi jövedelme megenged.

A másik felfogás, melyet a nemzet is magának vallott, a nemzet anyagi és szellemi felvirágzását, a százados mulasztások mihamarábbi pótlását tűzte ki célul, azon elvből indulva ki, hogy lépést kell tartanunk a civilisált népek haladásával, ha létünk jogosultságát, melyhez fennállásunk kötve van, igazolni akarjuk.

Rég túlhaladott álláspontot képez annak vitatása, melyik felfogás czélszerű és igazolhatóbb. Csak egyszerűen constatalni kívántuk ezen felfogások különbségét, mely fölötté tanulságos azon áramlattal szemben, mely a költségvetés tárgyalása előtt képviselői körökben észlelhető.

A pénzügyi politika terén bizonyos megállapodás mutatkozik. A pénzügyi bizottság határozottan elítéli az eddig követett eljárást, s kezd fillérkedni.

Most veszi észre még csak azon deficitet, mely voltaképen meg volt pénzügyi önálló kezelésünk első éve óta; s nyakraforra, mintha itt volna az özönvíz, egyszerre felhagyását javasolja a félig kész beruházásoknak, s azért, mert egy két investitio az első évben nem hozta

meg kamatait, befejezetlenül javasolja hagyatni a már milliókat elnyelt beruházásokat, melyek ennél fogva nagyon természetesen, nemcsak hogy nem fognak több kamatot hozni, hanem el fog lassan-lassan pusztulni azon tőke is, mely a mű befejezetlensége folytán nem képes gyümölcsöt hozni.

Csak a gyermek kívánja a tavasztól a gyümölcsöt; midőn a félig kész beruházások megszavaztattak, mindenki tudta, vagy legalább tudhatta, hogy azok csak huzamosabb idő folytával fognak kamatot hozni.

Itt vannak pl. a vasutak.

Építettünk 500 mérföld vasutat; 100-at közlők kölcsön vett pénzen; 400-at oly tőkéből, melynek kamataiért az ország kezes-séget vállalt. Az tiszta és világos volt mindenki előtt, hogy a vasutak az első években nem hozhatják meg kamataikat. S most, hogy ez csakugyan bekövetkezett, hogy néhány vasutársulat, mely, nehogy később az állampénztárral czivódnia kelljen, igénybe veszi az egész kamatbiztosítékot, kétségbeesszünk, s mintha ennek bekövetkeztét nem tudtuk volna egész biztosan, befejezetlenül hagyjuk a megkezdett vállalatokat?

Ez pazarlás, mely a tőkét támadja meg; s nem takarékoság.

Szechenyi István gróf szokta mondani, hogy: némely embereknek van eszük egy napra, másoknak egy esztendőre, s csak nagyon keveseknek egy egész életre.

Nekünk is úgy tetszik, mintha a pénzügyi bizottság a jövőt akarná feláldozni a jelen kedvéért. Csak azért, hogy jelenleg ne legyen deficitünk, kárba hagyjunk veszni mindent, a mi jövőre biztosan moghozna gyümölcsöt?

Azon pénzügyi politika, melyet eddig az ország követett elválatlan összeköttetésben van a kiegyezés alap gondolatával, azon felfogással, melyet főnnebb jeleztünk.

Egy ugrással beun akart teremni a nemzet az európai cultura és civilizatio közepében, s a jövőért escomptirozta a jelent. Ez vezette, talán néha-néha tulsiető beruházásaiban; a jövőt tartotta szem előtt, s nagy részben megalkotta ama nagy művet, mely ha nem is az állampénztárt, de az országot bizonyosan gazdagabbá tette, s melynek befejezése ellen ütött ki jelenleg a pénzügyi bizottság elhatározása.

Nem urak, nem megállás, nem visszalépés az elkezdett pályán az, mire a nemzetnek szüksége van. Ez mindig bajjal és nagy veszélyekkel jár; az a mire szükségünk van: egy általános, beruházásaink befejezésének egész idő tartamára, kiható pénzügyi terv, mely eddig nem létezett; mely megmutassa, mily összeg az, melynek ügyes felhasználása mellett a beruházások befejezhetők, s költségvetésünk is rendes kerékvagásába visszakerülhet.

## Legujabb táviratok.

Bécs, jan. 13. A „Pr.“ esti lapja jelenti, hogy Depretis pénzügyminister kinyerte: ő felsége jóváhagyását egy törvényjavaslat előterjesztésére, mely által a hirdetési díj meg fogna szüntettetni.

Bécs, jan. 13. A „N. Fr. Pr.“ ruszki távirata szerint, a nagyvezér rendelete folytán a görög templom újra megnyitott. A bolgárok megtámadták az esteli isteni tiszteletrü gyülekező görögöket, szétzúzták az ajtókat és ablakokat, mely alkalommal egy ember megöletett és többen megsebesültek; ennek következtében nagy izgatottság uralkodik. A helyőrség consignáltott.

London, jan. 13. A rendőrség arról értesítetett, hogy Napoleon temetése alkalmából a republikánusok nagy tömegekben fognak Londonba érkezni és zavargást akarnak előidézni. Hir szerint a császári herceg gyámjaivá: a császárné, Bonaparte bibórnok és Rouher nevezettek ki.

Brüssel, jan. 13. Az „Indep.“ úgy hallja, hogy a kormány nem enged meg a luxemburgi vasut átengedését.

Szt.-Pétervár, jan. 13. Az 1873-ki birodalmi budget a kiadáson túl bevételi többletet tüntet ki.

Páris, jan. 12. Az „Agence Havas“ azt állítja, hogy Thiers a jobb oldali küldöttekkel ma tartott értekezleten bebizonyítani törekedett, hogy politikája Olaszország tekintetében nem változott meg. E lap hozzátéveszi, hogy több jobboldali, kik a második értekezést szükségesnek tartják, hólnap a Belcastel-féle interpellatio tárgyalásának elhalasztását fogja indítványozni.

London, jan. 13. Chislehurstban tegnap nagyszámú idegen volt jelen. A katolikus templom tolongásig megtelt. Goddard lelkész annyira meg volt indulva, hogy nem tudott prédikálni. A holttest hélión és kedden a ravatalon marad kitéve. Az angol délkeleti pálya és a francia éjszakai vasutársulat intézkedéseket tesznek, hogy a szegényebb osztályúaknak vitelbémérséklés által lehetővé tegyék a temetésen való megjelenhetést. A császár holt teste tábornagi egyenruhába van öltöztetve, a becsületrend nagyszalagjával és mellén ezüst keresztel. Benedetti Chislehurstba érkezett és Eugénia császárné által fogadtatott.

Madrid, jan. 12. Az abolitionisták ma nyilvános demonstratiót rendeztek, a mennyiben 20 zászlóval és három zenebandával járkáltak be a várost.

Páris, jan. 12. Thiers ma reggel 6 jobboldali képviselőt fogadott el, kik meg valának bízva, Bourgoing lemondása iránt felvilágosítást kérni. A küldöttek a jobboldali gyülekezetben jelentést fognak tenni az elnökkel való értekezésük felől, és Belcastel interpellatiója, ha Thiers felvilágosításait kielégítőnek találandják, vissza fog vonatni. Szerdán, Napoleon temetése napján, Párisban nem tartatik gyász-isteni tisztelet; ennek napja későbbben fog meghatározatni. A bonapartista lapok azt állítják, hogy a tényleges szolgálatban levő tisztek kérelme, hogy Napoleon temetésén jelen lehessenek, forma szerint visszautasított; csak a magasabb rangú, nem tényleges szolgálatbeli, vagy rendelkezési állapotban levő tisztek kaphatnak erre engedélyt a hadügyminisztertől.

Páris, jan. 13. Az „Agence Havas“ szerint Belcastel fentartja interpellatióját, míg a jobboldaliak nem igen értenek vele egyet. Az interpellatio tárgyalásának napja ma határozatit meg. A kormány ekkor, a majoritással egyetértésben, a már adott felvilágosításokat röviden ismételni fogja.

Pest, jan. 13. 1873.

A csiki székelyek Pesten jan. 12-én este közgyűlést tartottak, melyen Sántha Lajos elnök tárgyalatosan előadta a kiküldött bizottság véleményét a szükségesnek talált egyet mikénti megalakítása tárgyában. A közgyűlés hosszabb vita után kijelentette, hogy mint csiki egyet segélyező és önművelődési czéllal fog megalakulni. A kiküldött bizottság és elnöke azután letette mandátumát, miután kiküldetésében már eljárt s indítványt tett az egyideiglenes végrehajtó bizottság kiküldetésére iránt. Az indítvány elfogadtatott s a közbizalom a végrehajtó bizottság elnökéül újból Sántha Lajost jelölte ki, ő azonban kérte a közgyűlést, hogy ne ruhazza rá az ideiglenes elnöki tisztelet, nehogy fennforoghasson a lekisebb gyanyu is az iránt, mintha az elnökséget csak azért is örömmel fogadná el, mert e megtiszteltetéssel a kötelesség teljesítésén kívül bármi előny is lenne összekapcsolva. Legyen más az elnök, ugymond, s ő igéri hogy mint közharcos is a legbiztosabban fog az egyet mellett működni. Többek felszólalása után Molnár József azon nézetét fejezte ki, hogy ép az egyet végleges megalakulásáig szükséges leginkább a végrehajtó bizottságba egy tapasztalt, s ügy érdekében leginkább buzgó ember, a közgyűlés nevében felkérte tehát Sántha Lajost, hogy mint ilyen hajoljon meg a közbizalom előtt, any-

nyival is inkább, mert a jelenlevők meggyőződése, hogy az elnökségtől való visszalepése által talán kétségesse válnék a jöteknyczélú egyet létesítése is.

Sántha Lajos a tágitani nem akaró közbizalomnak végre is engedett, s mint elnök közreműködését megígérte; és egyuttal megválasztatott a végrehajtó bizottság is, melynek feladataul tüzetett ki, mindent megtenni, mit a csiki egyet létesítése és megalakítása érdekében czélszerűnek tart, s hangsúlyoztatott, hogy azon esetre, ha a tapasztalás azt bizonyitana, miszerint a többi székely szökek fainak csatlakozása is tanácsossá és szükségessé válnék, s általuk is ohajthatnék, szöklitassanak fel, ők is jóakaratu csatlakozásra.

A végrehajtó bizottság tagjai: Barta Ignacz, Booskor Károly, Bokros Béla, Borszoki Samu, Csató Aurél, Geozó János, György János, Kedves Alajos, Keresztes Károly, Macza György, Molnár József, Sántha Lajos, elnök, Szabó Barnabás.

A gyűlés folyamában távirat érkezett az elnökhöz, melyben a Kolozsvárt tanuló csiki ifjuság üdvözlétet fejezte ki: a csiki egyet iránt, mely figyelem a legnagyobb lelkésültséget idézte elő.

## Magyarország vasutai 1872-ben.

(Folytatás.)

Másfelől meg, köztudomásra juttottak azon végnélküli alkudozások, melyek a románai kormányval az oláh vonaloknak a magyar vasuti hálózatához csatlakozásukat illetőleg folytak. Tudvalevő dolog az is, hogy a román népképviselők és szenátorok az első a két kormány között az említett ügyben létesült konvenziót elvetették, és hogy egy új konvenzió alig pár héttel ezelőtt lön, a román kamarák által elfogadva, a mely most már a hazai országgyűlés által alkotmányos tárgyalásra várakozik. Más irányban, főleg a máramaros-szigethi vonaloknak a bukóvíniakhoz csatlakozása ügyében még eddig mi sem történt; ép úgy a papiron maradt a harmadik tervezett galicziai csatlakozási vonal Munkácstól Stryig. A vasuti engedmény, bár a kormány már egy ízben azt az országgyűlés elé tejesztette, visszavonatot szöta senki másnak nem adományoztatott.

Mi azon meggyőződésben vagyunk, hogy mai napság Magyarország vasuthálózatának ügyében jobbat nem tehetni, mint ha a szomszéd országok vonalaihoz a csatlakozást mentől korábban s minden áron helyreállítja. Általánosán elismert tény ugyanis az, hogy oly vasutavonalok, melyek gyengébb helybeli forgalommal bírnak, egyszerűen általában tétethetnek jövedelmözökké, hogy ha meghosszabbítottak és ez igen természetes, mert az ilyen vonalok ezáltal átmeneti forgalmat nyernek, mely igen sok vasutnál a helybeli (az az saját vidékebeli) forgalmat jóval felülmúlja.

De még egy más érdekünk is kívánja azt, hogy csatlakozási pontjainkat mielőbb megállapítsuk s ez az a körülmény, hogy mi földirati helyzetünknél fogva utalva vagyunk az arra való törekvése, hogy az indiai kereskedelmet, legalább a teherpostát a Magyarországon keresztül vezető utra, Brindisitől el Pesten átvivőleg terítsük. Ezen ohaj megvalósítása nagybárra attól is függ, hogy csatlakozásainkat más vonalok elkészülte előtt létesítsük.

A mi mármost csatlakozásaink létesítésének ügyében eddig történt, az arra szorítkozik, hogy a kormány egyfelől az államvaspályával, másfelől az állami és tiszai vaspályával együtt a kikindapancsovai és temesvár-orsovai vonalok kiépítésének ügyében szerződéseket kötött. Mi nem tudunk szerencsétlenebb eljárasi módot annál, melyet a kormány választott. Igaz ugyan, hogy a kikinda-pancsova-vajteki vonal a osztrák állami vaspálya vonalának természetes folytatását képezi és mi is azon véleményben vagyunk, hogy az engedélye vonal építésére ne adományozassék idegen társulatnak. De a helyett, hogy a kikinda-pancsovai vonalnak az állam vaspálya részére engedélyezését a szerződés megkötésekor mintegy az állam vaspályának tett engedményt és előnyt tekintették volna, úgy látszik, hogy az említett szerződés megkötése alkalmával egészen ellenkező nézetpontokból indultak ki, mintha épen bizony az osztrák államvaspálya ténne az említett vonal kiépítése által valami rendkívüli nagy szolgálatot,

mert abban a kérdéses vonalnak nem csak építési költségei, hanem még több más kiszélesítési építkezéseik is és ezek között az olyan beszerzések költségei is vannak az általános állam jóállás körébe, melyek több szakember véleménye szerint nem tartoznak azon kiadások sorába, melyekért az illető társaság az állam általi kamat-jótállás igénylésére jogosított lehetne; ide tartoznak főképp a forgalmi eszközök beszerzésének költségei.

Még szerencsétlenebbnek nevezhető ama kombináció, melynél fogva a temesvár-orsovai vonal az egyesült állami és tiszai vaspálya társaságnak adta át. Ez eljárás folytán valamennyi déli csatlakozási pont az államvaspálya kezébe került és ránk nézve az még se lehet közönbös, ha összes délkeleti forgalmunk egyetlen társulat által eszközöltetik.

Jelen visszapillantásunk alkalmával azon Magyarországon a múlt évben első ízben felmerült örvendési jelenségről kell még megemlékeznünk, hogy t. i. vaspályavonalok s ezek között tekintélyes hosszúságúak, mint p. a vágvölgyi, a győrsoprony-ebenfurti vonalok minden államsegély, minden kamat jótállás nélkül ki lettek építve s ma is fenállanak. A fölött meg lehetnek a nézetek osztolva, hogy célszerű eljárás-e az, és mennyiben, ha az állam az ország valamennyi vaspályáját maga kezeli, de a fölött már nem uralkodhatik véleménykülönbség, mikép igen kívánatos, ha már egyszer az ország vasutait magán-társulatok által vélik kezelendőknek, hogy ezen vonalak mindig állami segély nélkül jöjjenek létre, mert mi az állam-jótállás mellett fenálló vaspálya-vállalatokat egyedül pótszerűen tekinthetjük a társulati tevékenységnek és pedig — ugy hiszszük — joggal, miután tényleg és valójában az évek hosszú során keresztül főképp és majdnem kizárólag az állam az, mely a magán-társulatok összes igazgatásánál legfőbb érdekeltnek látszik.

Ha már most ezen rövid visszapillantás után még azon tényezőkről is meg akarunk emlékezni, melyek vasutaink jövőjű kifejlődésére befolyással vannak, akkor mindenekelőtt azon általánosan észlelhető vélemény-áramlat öltik szemünkbe, hogy a mily bizalomteljesnek mutatkozott az ország előbbi években mindazt illetőleg, mi a vasutakkal összefüggésben állott, ép oly általános bátortalan-ság és fejvesztés mutatkozik ma már e tárgyban. Igen természetesen a közvélemény mindig bizonyos ingadozásoknak van alávetve s ez okból egy illető nyomott hangulat előtűnik majdnem szükségszerű következményeül tünik fel azon bizalomteljes magatartásnak, melylyel az elmúlt években mindent találkoztunk.

## Világkiállítási ügy.

A világkiállítási magyar országos bizottmány végrehajtó bizottsága a következő felhívást intézte a vidéki bizottságokhoz:

Miután a világkiállítási m. kir. bizottság megalkalása következtében szükségessé vált ezen az országos bizottmány végrehajtó bizottságának megbízott közegye gyanánt működő kiállítási hatóság ügykörének és a végrehajtó bizottsághoz való viszonyának pontos meghatározása, e két kiállítási közegye már a bizottság szervezési szabályzatában megállapított viszonya és a mindegyikhez tartozó teendőik részletesen megállapítottak, és az ide vágó szabályzat a földmívelés, ipar és kereskedelemügyi miniszter által f. é. november hó 14-én 343 kiáll. sz. alatt jóváhagyott.

Ez utasítás értelmében félreértések elkerülése és a kerületökbe tartozó kiállítóknak kellő felvilágosítása végett értesítették a vidéki bizottságok, hogy

a világkiállításra vonatkozó minden fontosabb és elvi kérdések eldöntése, az e kérdésekből a miniszteriummal előálló hivatalos érintkezés,

a bejelentések végleges elfogadása, a nem közvetlenül Bécsbe küldendő tárgyaknak előzetesen Pesten való egybegyűjtése, eshetőleg azoknak előleges megbíráltatása,

a térkiosztás tekintetében netán előforduló reklamációk elintézése a végrehajtó bizottságnak vannak fenntartva, és hogy ide tartozó megkeresések és átiratok hozzá, illetőleg Pesten, Nádor-utca 9 sz. a. létező kiállítási irodához intézendők.

A világkiállítási m. kir. bizottsághoz utasítják:

a bejelentések rendezése és osztályozása, az azokra vonatkozó felvilágosításoknak megadása, a Pestre egybegyűjtött tárgyaknak Bécsbe szállítása, ottan felállítása,

a végrehajtó bizottság által megállapított elhelyezési és díszítési tervet keresztülvitele,

a kiállítási tárgyak gondozása, értékesítése és esetleg visszaállítása,

a kiállítók érdekeinek képviselése a kiállítás tartamán át.

Az idevágó megkeresések és beadványok a kiállítási bizottsághoz intézendők, melynek tagjai részben még Pesten, részben már Bécsben működnek, mely utóbbi helyen (Nordbahnstrasse 32 sz. a.) a bizottságnak külön irodája van.

A mely beadvány a királyi bizottság hatá-

köréhez tartozik, és a végrehajtási bizottsághoz intézendők, a beküldőnek értesítése mellett a végrehajtó bizottság által érdemleges elintézés végett a bizottsághoz tételük át, a mi különösen a kiállítási készülékek felállítási módjára, azok beszerzésére, és az egyéb részletekre nézve beérkezendő megkeresések tekintetében foglalandó helyet.

A kiállítási katalogusra vonatkozó adatok, melyeknek beszerzése végett kérdő ívek fognak szétküldetni, a végrehajtó bizottság titkári hivatalához küldendő.

Ez alkalommal kifejezzük óhajunkat, hogy azon tisztelt főbizottságok, melyeknek már régebben nem vettük tudósításait a kerületökhez tartozó, illetőleg általuk b-jelentett kiállítóknak a kiállításra való előkészületeknek miben léte nézve általánosságban rövid értesítést adni, vagy arra az egyeseket buzdítani sziveskedjenek.

Magunk részéről tudhatjuk, hogy a világkiállítási magyar osztálynak az iparpalotára vonatkozó elrendezési terveze már elkészült, s hogy az egyes jelentkezőknek a nekik kiadott terményvisegről való értesítése a kiállítási bizottság részéről megkezdett, úgy hogy utóbbinak nyilatkozata szerint minden kiállító közel jövőben tüzetes értesítést vend bejelentéséről.

Felkérjük a t. főbizottságot, sziveskedjenek a főntebbieket kerületében lehetőség szerint köz-tudomásra hozni, és egyuttal a bejelentett tárgyaknak mihamarabb való elkészítésére az illetőket buzdítani, minthogy már a következő hónap folytatában fog közhírré tételni mikép oszlanak meg az egyes csoportok szerint jövő évi február 1 és április 15-ike között a bejelentett tárgyaknak beküldésére kitűzendő határidők.

Ez alkalommal az általános szabályzatnak a kiállítási tárgyak csomagolására és címzésére vonatkozó szabvánnyal részletesebben fognak körvonaloztatni.

Kelt a világkiállítási magyar országos bizottmány végrehajtó bizottságának Pesten, 1872. december 12-én tartott üléséből.

Korizmicz  
elnök.

Steinacker Ödön,  
kiállítási főtitkár.

## A Grammont-ügy.

Grammont herceg diplomáciai leleplezéseire vonatkozólag a „Morning Post“ bécsi levelezője következőleg ír:

Itt semmiestre sem tagadják, hogy az osztrák kormánynak 1870. július 20-ki semlegeségi jegyzéke egy bizalmas természetű levél kíséretében ment, azonban a magyarázat, melyben annak tartalma részeseül, itt semmiképen sem talált helyeslésre. Tény, melyet senki sem tagad, hogy Napoleon császár Ausztria szövetségét kereste, és hogy az ez irányban tett nyilatkozatok itt hidegen fogadtattak és semmiképen sem biztosítottak. A korábban nyilvánított óhaj szövetség után Hohenzollern herceg spanyol trónjelöltsége idejében sürgős alakban megújított, azonban udvariasan visszautasított és a francia kormány barátságosan, de sürgősen figyelmeztetett, hogy ne siettesen oly háborút, melyre Franciaország elkészülvén nincsen.

E figyelmeztetések benyomása alatt Grammont herceg Parisból elutazott, és diplomáciai körökben ismeretes tény, hogy utódja Latour d'Auvergne herceg mindenekelőtt arra utasított, ha lehetséges Ausztria segélyének ígéretét, melynek birtokában Grammont herceg, mint állító már volt, megvalósítsa. Ausztria magatartása iránti csalódása folytatott be azon kérelemmel, hogy az osztrák kabinett ne nyilatkoztassa ki alakilag semlegességét, hogy Franciaország elszigeteltsége ne legyen oly szembetűnő. E kérelmet, mely nagy hévvel sürgetett, az udvari párt erősen támogatta, mely francia érzelmeivel nem titkolódzott. Azonban a nagy minisztertanácsban, mely július 16-kán tartott, és melyhez a birodalom két főlének miniszterelnökei, Andrassy és Potocki grófok is meghívtak a birodalmi kancellár további nyilatkozataival összhangzón megállapított, hogy szoros semlegesség őriztetik meg és hogy a páris és berlini kabinettek gyors értesítése által annak határ adassék, a mi két július 20-kán kelt jegyzék által meg is történt.

Mindkét sürgöny bizalmas, magyarázó levél, — és nem másik sürgöny — által kísértetett, melyek az illető nagy követekhez intézettek, a Metternich herceghez intézett corpus delicti, melyből Grammont herceg néhány kiszakított mondatot idézett. E mondatoknak, úgy mondják itt, az eredeti szövegben és a korábbi irásbeli és szóbeli magyarázatokkal összefüggésben csak egy értelmük van, t. i. az, hogy Auszria az alkalmas pillanatban Franciaország javára kész közvetítő gyanánt föllépni. Grammont herceg leleplezése nem czáfolják meg azon tényeket, hogy Auszria a Francia kormányt komolyan figyelmeztette, hogy Hohenzollern spanyol trónjelöltsége ne tegye casus beilivé. Azonban Auszria figyelmeztetési nem méltatták figyelemre. Valószínű, hogy francia körökben reményeket tápláltak az iránt, hogy Ausztria ez események befolyása alatt, daczára a nyílt semlegességi nyilatkozatának, elvégre még-

is háboruba keveredik. Köztudomásu, hogy ez időtájt sürgősen tartattak miniszteri tanácskozások, mert a helyzet kritikuss volt és a nézetek a követendő politika fölött még a legmagasabb udvari körökben is nagyon elágazódtak és valóban nem könnyű feladat volt, a különböző impulzusok befolyása alatt, melyek minden jelen-tékeny időben érezhetők, a helyes utat eltalálni.

Sőt a birodalom érdekében feküdt ama sürgős indítványokat, melyeket Franciaország a szövetség érdekében tett, legalább megfontolni, de az eredmény az volt, hogy Ausztria nem vett tényleges részt a Franciaország, Oroszország és Németország között kiütközött háboruban és váró helyzetet foglalt el. Andrassy gróf azonban a szoros semlegességet sürgette és Beust gróf a magyar miniszterelnök e nézetét magáévá tette, Szembeszökő, hogy Ausztria-Magyarországnak határozott semlegességi nyilatkozata a bekövetkezendő háború tárgyában Parisban nem lehetett örvendéses hír, sőt az egy barátságos hatalmat sértő módon magyarázható, és hogy az a rozsz benyomás — a mennyire lehetséges — szelidíttessék. Öszhangban a diplomáciai szokással, Metternich herceghez egy bizalmas és a hivatalos jegyzéket fejtegető levél küldetett. E bizalmas levélben bizonyosan előfordul az a mondat, melynek Grammont herceg így kiszakítva oly nagy fontosságot tulajdonít, mivel Franciaországról a levélben igen barátságos módon van szó; és a ki a diplomáciai szokásokat és atakokat ismeri, benne egy jótával sem fog többet találni, mint a mit közölni czélozva volt. E bizalmas közleményből valóságos szövetségi ígéretet kiolvasni, teljes tévedés. Különbösen az osztrák-magyar külügyi hivatal e közleményben nem tett ígéretet, melyet nem teljesített pontosan, és a hercegnek nincsen oka a panasza, miután Franciaország mindazon támogatásában részesült, melyet Ausztria minden körülmény között nyújthatott E támogatás természetesen csak diplomáciai természetű lehetett. Beust gróf mindent megőn, a mi hatalmában volt, hogy a londoni és pétervári kabinettek arra bírja, hogy a közvetítésnél közösen járjanak el, de siker nélkül.

## Az állandó pénzügyi bizottság általános jelentése az 1873-ik évi államkötségvetés tárgyában.

(Folytatás.)

Az államháztartás egyensúlyának helyreállítása érdekében elkerülhetetlen szükségessé vált ezen elvnek keresztül vitele már az 1873-ik évi költség előirányzatban. A bizottság már fentebb kiemelte mennyire veszélyesnek tartaná kölcsönből fedezni azon költségeket, melyek az állam rendes állandó kiadásait képezik, adóssággal fizetni azon terhek kamatait, melyekbe az eddigi beruházások fedezni nem szabad.

A rendes előirányzatban ez más uton mint az állam rendes jövedelmeink fokozása által el nem érhető. A bizottság tehát ezt hozza a t. képviselő háznak javaslatba, és azért ezen czéltól indítványozza: utasítsa a ház a pénzügyminisztert arra, hogy addig is, míg az adó törvények reformja által az összes adózási rendszer gyökeresen és végleg szabályoztatni fog, terjesszen mielőbb részletes és kimerítő javaslatokat a ház elé az állam rendes jövedelmeinek oly mérvben fokozása iránt, hogy az 1873-ik évi előirányzatban, addig is, míg az adóreformok által a rendes hiány elenyésznek, az összes rendes kiadások a folyó jövedelmekből fedeztetessenek.

A hiány hátralevő része tesz 25 815,353 frtot, az 1872-ik évi hitelmaradványok póthitelek és függő tartozások tesznek 33,064,918 frtot, összesen 58,880,301 frt. Ezen összegnek legnagyobb részét állósított adósság után véli a bizottság fedezendőnek.

A pénzügyminiszter felhatalmazandó lenne a bizottság nézete szerint, hogy 44—45 millió effectív értékű kölcsönt kössön a lehető legjobb feltételek alatt és az iránti javaslatát terjessze a ház elé.

A fennmaradó 13—14 millió az állam activ értékeinek és köteleseinek értékesítése, vagy azok alapján teendő hitelművellet alapján lenne leg-célszerűbben fedezhető.

Az ezen hitelművellet alapjául szolgáló értékek és kötelesek kijelölésére nézve a pénzügyminiszter terjesszen a ház elé javaslatot.

Mielőtt a bizottság áttérne azon észrevételekre, melyeket a költségvetésre egész általánosságban elő terjeszt, azon határozatokat kívánja kiemelni, a melyeket a képviselőház az 1872-ik évi költségvetés tárgyalása alatt hozott.

A nyugdíjakra előirányzott összegekre a ház kimondotta, hogy azokat az 1870-ik évi mártius hó 22-én hozott határozat értelmében felveszi ugyan a költségvetésbe, de azokat csak azon fenntartással ajánlja meg, hogy az állami számszék által a törvény és a képviselőház 1870. évi márczius hó 22-én hozott határozataival összegegyeztessenek, mindaddig pedig, míg az állami számszék azokra nézve ezen vizsgálatot nem teljesítette, azokat vég-

leg megállapítottaknak nem tekintheti. A nyugdíjakra nézve még nem teljesült azon feltétel, a melyet a képviselőház azoknak végleges megszavazására nézve a fentebbi határozat értelmében kikötött, a mennyiben az állami számszék a nyugdíjaknak általa történt átvizsgálásáról még eddig nem tett jelentést. A bizottság tehát 1873-ra ugyanazon fenntartással és feltétel alatt ajánlja az előirányzott nyugdíjakat megszavazásra, melyet azoknak megajánlásánál 1872-ben kikötött. Az állami számszék azonban utasítatni véleményezi a bizottság, hogy adjon mielőbb jelentést a ház határozata értelmében általa teljesített vizsgálatról, vagy adja elő azon okokat, melyek eddig gátolták abban, hogy a ház határozatának eleget tegyen.

A képviselőház 1872-ik évi decemberben utasította az állami számvéviszket, hogy a miniszteri számvéviszket számviteli és kezelési rendszerének javítása iránt készített javaslatra nézve a képviselőház 1871. évi január 26-án 2827 sz. a. hozott határozatának, azon törvényjavaslatban nyújtson megoldást, melyet az 1870. évi XVIII. t. cz. alapján az egész állami számviteli rendszer megállapítása iránt, elő fog terjesztetni. A bizottság azon reményt fejezi ki, hogy az állami számszék ezen határozatnak nemsokára egész mértékben eleget tesz.

A ház a tanítézetekre nézve kijelentette, hogy fenntartva előbbeni határozatát, oda utasítja a miniszteriumot, hogy jövőre minden államintézet, nemkülönböztve minden tudományos és közmívelődési intézet, a közoktatási miniszter vezetése alá helyeztessék.

Utasította továbbá a miniszteriumot, hogy a jövő évi költségvetés előterjesztését megelőzőleg részletes javaslatot terjesszen elő az iránt, mikép lehetne az egyes miniszterek által a könyvtárak gyarapítására igénybe venni szokott összegeket egy országos könyvtár létesítésére fordítani, úgy, hogy e mellett mind az egyes miniszterek szükségleteinek elég tétessék, mind a közönség az így létrejött könyvtárnak hasznát vehesse.

A folyó évben pedig a könyvtárak gyarapítására az egyes miniszterek költségvetésében megszavazandó összegeket, kölcsönös értékesítés folytán úgy használja fel, hogy a könyvek beszerzésénél, a szükségtelen többszörös példányok mellőzésekével, mentől nagyobb eredmény éressék el, s a beszerzendő könyvek nagyrésztben legalább a léte-sítendő országos könyvtár első alapját képezhessék.

A miniszterium azon jelentést tette a bizottságnak, hogy ezen határozatok foganatosítása iránt folytatja a tárgyalásokat és annak idején fog jelentést tenni.

A bizottság tudomásul vétetni véleményezi a miniszterium ezen jelentését és a múlt évi határozatot fenntartani véleményezi.

Az országos közalapokra vonatkozólag, — azon elvnek végleges keresztülvitelére utasította a ház a miniszteriumot, hogy jövőre minden országos közalap az állam miniszter költségvetésébe vétessék fel, a kinek kezelése és rendelkezése alatt áll, és pedig a kiadások a szükséglet, a bevételek a fedezet illető czimei és rovatai között. — A képviselőház ezenkívül elhatározta, hogy az országos közalapoknak pénztári kezelése a pénzügyi miniszter alá helyeztessék és az egyes miniszterek csak kezelési pénztárakkal bírhassanak, melyeknek pénzkezelési maximuma meg legyen állapítva.

A pénzügyminiszter jelentése szerint a ház ezen határozata végre van hajtvva.

A szolgálati általános schematismust illetőleg kijelentették azon miniszterek, a kiknek tárczájára vonatkozó schematismus még eddig elő nem került, hogy annak összeállítását mielőbb eszközölni fogják és gondoskodnak arról, hogy az mielőbb közé tétessék.

## Külföldi hírek.

London, jan. 11. Mint az „Observer“ hallja, gr. Schuwaloffnak küldetése abban áll, hogy egy angol királyi hercegnek a csár leányával való eljegyztetése végett alkudozzék.

Mint Londonból 11-ről jelentik, Napoleon császár holtteste be-fog balzsamoztatni, s erre a diszágyn közszemlére keltesni. Bonaparte Károly és Murat hgek, Fleury tábornok, Rouher és Abbattucci Chislehurstba érkeztek.

Napoleon császár holttestének eltemetése szerdán történik, valósínléleg a chislehursti katólikus kápolnában. Megerősítetik, hogy Eugénia császárné a regensséget kihirdetendi. Napoleon császár végrendeletet hagyott hátra.

Chislehurst, jan 12. Tegnap igen sok idegen érkezett ide Látatók voltak: Matild hercegnő, Conneau, Corisart, Pietri, Rouher és Benedetti. Mac-Mahont és Oliviert is várják. Napoleon holt teste tábornagy egyenruhába van öltöztetve, a becsületrend keresztjével és mellén ezüst keresztel. Napoleon arcvonásai komoly, fájdalomteljes kifejezést mutatnak. A császári herceg a 4-ik Napoleon címet vette föl.

A „Bien Public“ szerint Mac Mahon s bizonyos számú tábornok szabadságot kaptak, hogy Napoleon temetésén jelen lehessenek. Felfogható — guymond e lap — hogy ezen szabadsági kérvények, miután azok nyíltan terjesztettek elő, nehézségek nélkül adtak meg.

## UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, jan. 15-én.

— **T. olvasóinkkal tudatjuk, hogy a január 7-ke után beérkező előfizetőknek csak jan. 15-től kezdve szolgálhatunk lappal elfogván a fölös példányok; a szerfelett érdekes „Bánffy Dénes“ korrajzot, majd csak akkor folytatjuk, hogy mindenki megkaphassa e vonzó olvasmányt.**

— **A deák-párt** vasárnap d. u. 6 órakor tartott értekezletén az elnök előadván a képviselőházban megállapított napirendet, ezek közül az első tárgyra t. i. Lónyay Menyhért grófnak a zárszámítások átvizsgálására vonatkozó határozati javaslata elfogadott. A védelmi törvényjavaslatokra vonatkozólag már lévén a pártnak megállapodása, azok ezúttal nem hoztak szónyegre. A kelt és egyetemes vonakozólag. Deák Ferencz emelt először szót, s kijelenti, hogy a költségvetési törvényjavaslatot maga részéről elfogadja, s egyszersmind felszólítja a párt tagjait, hogy a kinek akár a költségvetésre, akár a pénzügyi bizottság jelentésére nézve észrevétele volna, azt terjeszse elő itt a párt kebelében, hogy a felvilágosított rögtön megadhatván, a netaláni aggályok eloszlatásának és a tanácskozás a házban a véletlenül felmerülő megjegyzések és módosítványok által szükség fellett elne nyújtassék. Lónyay Menyhért gr. kijelenti, hogy neki lesznek megjegyzései és azokat, ha a pénzügyminiszter jelen lesz, akkor elő is fogja terjeszteni.

— **A sorshuzás.** Városunknak az 1873-ban hadkötelezettség alá eső ifjai, tegnap d. e. 9 óráig kezdve egész 12-ig huztak sorsot a tanácsház nagy termében. A sorshuzás a „K.“ betűvel vette kezdetét. A hadkötelezettek névszerint szólították fel s folytatólag A-tól ismét a K. betűig. A hadkötelezettek száma 300-on felül jár. A meg nem jelentek helyett a tized kapitányok nyultak az urnába s mint a tapasztalás mutatta, majdnem mindig nagy számokat huztak.

— **Egy kis gondosság** nem ártana. Tegnap d. u. az ugynevezett ónos eső köszöntött be hozzánk, ennek következtében járdáink finom jégréteggel lettek bevonva, s az azon járkálók minduntalan csuszáltak s rá nyomban el is estek. Az egyes háztulajdonosoknak ilyenkor kötelességök lenne, házuk előtt a járdát homokkal behintetni.

— **Álarozos bál** nem sok lesz a különben bálokban annyira gazdag idej farsangon. Ed-dig csupán négyről birunk tudomással: a két jótékonykézü nőegyleti és a két s. inházi álarozos bálról, melyekhez még a félben tánczos, félben maszkos utolsó bál, a közkedvességű és nagyon népes carneval sorozható. Megemlítjük egyuttal, hogy e hó 21-ki első színházi álarozos bálban két zenekar fogja mulatni a közönséget a legválogatottabb darabokkal. Belépti díj hasonló lesz a tavalyi árhoz, 1 frt 10 kr. személyenkint.

— **Maszkruhatar.** Abraham Antal kereskedő a farsangi maszkosbálók miatt, a zálogház alatt egy maszkruhatar rendezett be.

— **Dr. Haller Károly** egyetemi tanár, a dr. Hoffmán Pál „általános magyar magán jogi törvénykönyv tervezete“ felett hirdetett nyilvános előadásokat, f. hó 16-tól kezdve mind-n csütörtökön d. e. 10 óráig egész 11-ig tartja meg a IV. számú jogi tanteremben.

— **Dr. Concha Győző** tanár betegeskedése miatt, a jogtudományi karban az „alkotmányi és közigazgatási politikából“ a rendes előadásokat az egyetem magnificus rectora Berde Aron fogja nevezett tanár egészsége helyreállításáig, megtartani.

— **II. Kimutatás** és nyilvános nyugta a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara által a bécsi világiállásra felküldendő kolozsvári iparosok utiköltségek fedezésére tett adakozásokról. Kolozsvári iparos-egylet 50 frt, magyar szabó czéh 10 ft., kalapos czéh 4 frt, Brévar János 1 frt, Zagoni József 1 frt, Harmathi István 1 frt, Farkas Sámuel 1 frt, Végh Bálint 1 frt, Rotáriusz József, Staincz József, Hadadi István, Nagy Sámuel, Hantz Sándor, Balla Károly 2 frt, Végh József, Hantz Sámuel, Felházi János egyenként 50 krt, Szabó Márton, Végh Sándor egyenként 20 kr, egész összeg 73 frt 90 kr., ehez adva az I. kimutatás eredményét 103 frt 10 krt, így összesen van az iparos egyület-pénztárban elhelyeztetve 177 frt. Fogadják az adakozók nyilvános köszönetünket. Kolozsvárt január 11-ken, 1873. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara kiküldött bizottsága.

— **Egy egyetemi hallgató** ajánlkozik egészen kezdők, elemi vagy már iskolába járó növendékek iskolai oktatására, mi iránt szóval vagy írásban bővebben értekezhetni szerkesztőségünk-nél.

— **Uj hátultöltő.** Orosz lapok szerint egy finnlandi vasgyárban új hátultöltő fegyvert és új tábori ágyut talált fel a munkások egyike. A lö-fegyver 1300—1500 lépésnyire hord, s még egyszer oly sebesen lehet vele löni, mint az amerikai fegyverrel. A tábori ágyu 7000 lépésnyire hord, s négy ember szükségeltetik kezelésére. Egy perczben 12—15 lövést tesz.

— **Sebes utazás.** Egy angol 1727 ton-nás vasas Klipper Angliából a jöremény foka körül Calcuttaig s vissza az utat hat hó 12 nap alatt tette meg. Calcuttaig csak 77 napot tartott az utazás és a jó remény fokától Calcuttába (6000 ten-geri mértföld) a hajó 22 1/2 nap alatt ért el. Ez a legsebesebb utazás, mit valaha hajó tett.

— **Az európai nagyhatalmak** között Franciaország a legújabb népszámlálás szerint, lakossága számát tekintve, a negyedik helyet foglalja el. Oroszországnak van 74 millió lakosa, Nemetországnak 41 millió, Ausztriának 36 1/2 millió, Franciaországnak 34 millió.

— **A marhavész** Morvaországban nap-ról-napra nagyobb mérvet ölt, úgyhogy kivált Bystritz környékén, katonai zárvonatot kellett fel-állítani.

— **Beethoven** születésnapját nagy pom-pával ünnepelték meg a napokban Milanóban.

— **A szultán nászajándékait** az egyiptomi alkirály gyermekei számára az első kamarás Ferid bey fogja Kairóba vinni; a Khedive két első osztályú Osmanie rendet kap.

— **A harmadik nemzetközi kiállítás** Londonban f. é. május 1-től október végéig fog tartani; a kiállítóknak csak a szállítási költségeket kell hordozniok.

— **A párisi katona-orvosok** Párisban közelebből egyelet alakították; lapot is fog-nak kiadni „Bulletin medical militaire“ czimen.

— **Az utóbbi bécsi terménykiállítá-son** 143 jutalom közt nyolczat magyar kiállító-k nyertek el.

— **Rendkívüli munkásság.** Barnoth-swick-ban (Angolország) egy takács szalagszövő-székén egy hét alatt, naponta 17 órai munka mel-lett harmincz — 24—24 rőf hosszú, 31 ujnyi szé-les — vég szalagot készített el.

— **Tömeges lakások.** Egy vállalkozó a bécsi praterben 9500 négyszög ölnyl telket bérelt, melyen a világiállásra jövő idegenek számára la-kásokat szándékszik építeni. Terv szerint lesz 24 pavillon, 3 vendéglő, több raktár, egy épület a ke-zelő személyzet, más a tüzoltók számára.

— **Csendélet Zágrábban.** Az „Obzor“ írja, hogy a napokban már a hetedig városi tiszt-viselőt itélték el árvaik pénzek elikkasztása miatt.

— **Déli báb.** Bács-Bodrog megyében a mohal-zenés a becsei pusztákon nemrég szép déli-bábót láttak.

— **Hosszu czim.** A közelebről el-hunyt Medina Coeli hercegnak nagyon hosszú czime volt. Czimében a herceg 36-szor, spanyol grand 8-szor, marquis 12-szer, gróf 13-szor, vi-conte 3-szor, fordult elő, s annyi helységnek volt ura, hogy — Ernaniként — még nevüket sem tudta.

— **„Thule király pohara“** című új operát adnak elő közelebről Párisban. Szerzője Diaz épen 5 évet várt műve előadása napjára.

— **Az eui erdőben** Franciaországban, gazdag borostyánkő telepre találtak, mintegy 40 — 60 centimeter mélységben.

— **Az „Utazók könyvtára“** III-ik fü-zete (114 lap 8-adrét) megjelent. Közli Hang Fe-rencz. Tartalma: Párbaj sötétben. — Négy év Ca-yenne szigetén — Hogyan tanácskozik a chinai államtanács. — Az „Amerika“ hajó égése. — A párisi virágáros leány. — Av új évi ünnepek Chi-nában. — A királyok újvi hódolása Pekingben. — Fialat szerelem, öreg házasság. — Utazás halálve-szély közt. — A Vesuv' kitörései.

— **Mária Theresia** szobrát Bécsben a napokban öntötték meg, s mihamarább elszállítják rendeltetése helyére, Klagenfurtba.

— **Szép kiállítás.** Oly fényesen és nagy-szerűn operát még sehol sem állítottak ki, mint „Dom Sebastian“ a bécsi dalmű-színházban. A gyászmenetben teljes diszben 500 személy vett részt és a gyászkoosít négy ló vonta. A díszletek egyáltalában minden várakozást felülmultak.

— **Következő mutaságok történet-két** beszélnek el a francia lapok: „Egy vadász a Pithiviérs közelében fekvő erdőben titokban már több vadat lőtt, azonban a felügyelő egyszer tet-ten kapta. „Hol van szabadalm?“ kiáltott a va-dászra. Ez nyugodtan állott s csak dühösen forgat-ta szemét. „Mutassa elé vadász szabadalmát!“ is-mételte a felügyelő. A vadász most sem felelt, hanem vicсорította fogait, s elkezdett morogni. „Eszeveszett-e ön? kiáltott fel végre a felindult felügyelő. „Ha az vagyok-e“ — ordította most a vadász — igen az vagyok. Azt hittem, ha egy nyulat nyersen megeszem, folgyógyulok, de sem-mi sem használ az álkosztott kutya marása ellen. Valakit magam is meg kell harapjak, különben meghalok,“ s ezzel a felügyelőnek indult. Utóbbi természetesen halálra ijedve, elrohant, s a ravasz

vadász, nevetve folytatta, már most nyugodtan va-dászátat.

— **Ex officio halott.** Leschelles falu mellett l' Aisne departementban, nemrég öreg asz-szony találtak a mezőn, teljesen megfagyva. Töb-ben felismert benne egy koldusnőt, kinek gyer-mekei Leschelles-ben laktak, soda is szállították. A gyermekek tőlük kitelhető pompával temették el anyjukat, és a szertartás után közeli vendéglőbe mentek, halottí torra. Alig foglaltak helyet az asz-taloknál, öreg koldusnő lép be alamizsnát kérve, kiben kimondhatatlan rémületükre az imént elteme-tett nőt ismerték fel. Midőn kissé magukhoz tértek s szót válthattak, kitűnt, hogy mást temettek el, s csak a feltűnő hasonlóság okozta a tévedést. Az öreg asszony most. Mariehoz ment, hogy nevét huzassa ki a halott lajstromból, de itt azt felelték, hogy ez teljes lehetetlen; az öreg azonban ebben nem nyugodott meg, s így az ügy a törvényszék elé került.

— **Párisban** múlt évben 41 színháznál 254 új darabot adtak elő: 53 vigjátékot, 43 ope-rettet s opera buffot, 29 drámát s tragoédiát, 14 vig operát, 11 tündér játékot, 56 énekes színmű-vet és 1 nagy operát. — Párisban jelenleg van 56 színház, s ezeken kívül 166 hatóságilag enge-délyezett „café-concerts.“

— **A föld lakossága** jelenleg 1377 millióból áll. Ekből Európában: 178,120 négyszög mértföldön 301,600,000. Ázsiában: 796,005 négyszög mértföldön 794,000,000 — Afrikában: 543,570 négyszög mértföldön 192,520,000. — Amerikában 747,680 négy-szög mértföldön 84,524,000. — Ausztráliá-ban s Polynesiában pedig 161,105 négyszög-mértföldön 4,365,000 ember lakik. Az összes em-beriség csaknem egy harmada 446 1/2 millió né-pességgel a chinai birodalmat lakja.

— **Vallomás a halalos ágyon.** Kö-rülből 60 évvel ezelőt az egyesült államokban levő Brattleborough városka lakosságát egy a sö-tét éjszakán csaknem 20 perczig az égen világó meteor zavarta fel, mely végre borzasztó robba-nással eltűnt. A csodálatos jelenséget sokan ter-mészetfeletti omennek tartották s egyáltalában az egész jelenség oly feltűnő s titokteljes volt, hogy hire nemzpekről nemzedékre mindeddig fenn-maradt. A titok végre meg van fejtve. Egy Brattle-boroughban közelebről elhalt ur t. i. halalos ágán bevallotta, hogy 1811-ben mint gyermek az akkor oly nagy feltűnést okozott jelenséget ő csinálta; papir-sárkányra égő lámpát kötött s feleresztette a légbé, a gyuanyahoz egy adag lőport kötvén, melynek utóbb szét kelle robbannia.

— **Japan a bécsi világiállításon** igen tekintélyesen lesz képviselve: a kiállítási pa-lotában 12,000 négyszöglábnyi tért vesz igénybe, a parkban ugyanannyit.

— **Japánban** a jelen évtől kezdve az eu-rópai naptárt használják, az évszámítás kivéve, me-lyet ők Sini (Simu) császár uralkodásától kezdve-nek. A Berlinben levő japáni tanulóok fontos uji-tást jan. 1-én örömmünneppel ülték meg.

— **Carré** a világiállítást tartama alatt Bécsben szándékszik előadásokat tartani, s e zélra alkuba is lépett több bécsi építészrel a cirksz fel-állítását illetőleg, de egyiksem akarta 80—90,000 frton alól elvállalni. Carré végre Münchenbe ment, itt a cirksz megkésztették, szétszedték, Bécsbe szállították, itt összeállították, s így mindenestől alig 45000 frtba került.

— **Örült ki magát magyar népképvi-selőnek** tartja érkezett e napokban Pestről Bécsbe és ott egy vendéglőfogadóban szobát fogadott. Rögtön megérkezte után, megszólította a közelbeli felszolgálók egyikét, hogy vezesse őt a királyhoz, mert nekemára audentián fog fogadtatni. A pin-czér a vendég zavaros beszédeiben rögtön észre-vevé, hogy kivel van dolga s értesíté a dologról a rendőrséget; de Petrovics vasuti hivatalnok így hívják a szerencsétlent nem akarta a rendő-rhivatalnokot követni, állítván, hogy ő mint a magyar parlament tagja egyedül a királyljal közlekedhe-tik. Végre is a nagyravágási tébolyban szenvedőt sikerült a kórház megfigyelő termébe vinni. Sok ily csendes tébolyban szenvedő sétál még itt kö-zöttünk is.

— **Zenélő macska.** New-Yorkban jelen-leg egy macskát bámulnak, mely zongorán szépen játsza a „Jankee doodle“-t.

— **Az utolsó népszámlálás** szerint van Franciaországban: 87 departement, 362 kerület, 2865 canton, 35,989 község, 36,102,921 la-kóssal.

— **Hivatalos tévedés.** A párisi „Jour-nal officiel“ a legújabb francia népszámlálás ér-edményeül a többek közt ezt írja: „Nős férfi van 7,352,096, férjes nő pedig 7,320,510.“ — Te-hát Franciaországban van 31,586 olyan nős férfi, kinek nefeje nincs.

— **Minisztertanács.** A múlt szombati két óra hosszat tartó minisztertanácsban, valamennyi miniszter és Mollnari altábornagy vettek részt. Ta-nácskozási tárgy a határvívidéki törvényszékek szervezése volt, melyek f. évi márczius 1-ig vég-legesen szabályozva lesznek. A tanácskozáások nem vezettek határozott eredményre, ez ügyet még ne-hány ülésben alkalmasint tárgyalni fogják.

— **Uj pánczélos** ágyucsolnokra nyújtott be Konstantinápolyban a császári hajóraj egyik tis tje tervet, mely az eddigi szerkezeteket mind felülmulná.

— **A közös hadügyminiszter** össze-hivta azon Enquète-bizottságot, mely a közös had-sereg felszerelése ügyében határozatotott volt el a delegatiók által. Magyar részről e bizottsághoz meghívták: Bujanovits Sándor, gr. Szapary Gyula, gr. Zichy Ferdinánd, és a kereskedelmi miniszteri-um egy képviselője, alkalmasint Kozma osztályta-nácsos.

— **Zágrából** írják, hogy Bothe és La-fetier König nemzeti fegyverárusok számára kilencz másza lőpor érkezett, a mit azonban lefoglaltak. Ez ügyben a vizsgálat megkezdett.

— **Méregévő.** F. hó 5-én Párisban egy stíriai születésű osztrák hirtelen meghalt. Az orvos-  
sok gutaütést constátáltak, utóbb azonban egy adag arsenikumot találtak gyomrában. A párisi or-  
vosi kar nem volt képes a rejtélyt megfejteni, míg végre az elhunyt egyik barátja megmondta, hogy az osztrák méregévő volt, milyen jelenleg sok van Stíriában. Lassankint hozzá szoknak az arsenikum evéséhez, azonban hamar hervadnak, s hirtelen ha-lállal múlnak ki.

— **Titokszerű dolog történt,** mint a berlini törvényszéki hírlap írja, a porosz főváros-ban. Egy ottani hírneves vegyésznek bizonyos szá-mu levelet adtak át vegyvizsgálat végett; e leve-lek borítékai erős moschus-illatot terjesztettek, a levelek pedig kábító szagaak. — E levelek mind a német birodalom kancellárjához, Bismarek her-czeghez voltak intézve.

## Nemzeti színház.

Kedden, jan. 14-ikén „Brenner Jenni k. a. hangversenye“ és „Már alszik“ vigj. 1 felv. irta Graugé Jenő és Bernard, fordította Szerdahelyi Kálmán. Ezen comicus helyzetekben bővelkedő, de inkább bohózat, mint vigjáték Szerdahelyi Kálmán-nak és Prielle Kornéliának nyári látogatásuk alkalmával színpadunkon meg adótt, ha jól emlékszünk következő czimmel „Nőmnek migrénje van.“ — A kicsapongó nyárspolgár férjét akkor Szerda-helyi, most Halmiszemélyesítette s ha első ha-szonló karakter szerepekben kitűnően jellemzett soká feledhetlen leendő, de a kétértelműségnek arisztokráli kifejezésében s a nyárspolgári kedélyesség hű színe-zésében Halmi is jeles volt. A tulmerész és tul-leleményes Georgette szobaleányt ezúttal Boér Emma szintén művészi alakítással és finomsággal személyesítette. Kenedi (József inas) alkalmasabb a tréfás és torzalakok, mint hasonló sentimental is inasok személyesítésére. Az előadás egészben véve jól sikerült.

A hangverseny szintén jól sikerült. Bren-ner kisasszony nagy híru énekesnő s szép ma-gán dallamával, a „Mignon“, „Varázssip“, „Fekete domino“ és „Lucia“ című dalművekkel változa-tosan eléadott gyönyörű magán dalaival elragadta a közepesen szép számú, de műértő közönséget. — Ohajtandó volna, hogy az előadás mezkézdését a zenekar vezetésének hiánya vagy távolléte ne késleltetné.

### Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Január 13-ról. 1873 5% metaliques 66.60 nemzeti kölcsön 70.85. 1860-diki államköl-  
csön 10.175. Bankrészvények 979. Hitelrészvé-  
nyek 327. 25. London 108.95. Ezüst 106.75  
Cs. kir. arany —. 20 frankos arany 867.

Földtehermentesítési kötvények: Magyar 78  
75. Temesi 77.50. Erdélyi 76.50. Horv. Szlavon  
—.

Felelős szerkesztő **Sándor János.**

### NYILTTÉR.

#### Egy angol, francia és német nyelv-tanár.

ki az oxfordi egyetemen mint rendes tanár hosszabb ideig működött s erről kitűnő bizonyítvá-nyai vannak, kész lecke-ket adni az angol, francia és német nyelvből. Tanrendszere szerint hat hó alatt bár melyik nyelven meg lehet tanulni írni, ol-vasni és beszélni.

#### Tanórák:

az angol nyelvből: kedd, csütörtök és szombat d. e. 10—11, d. u. 2—3 óráig;  
a franciaából: csütörtök és szombaton d. e. 9—10, d. u. 3—4 óráig;  
a németből: hétfő, szerda és péntek d. e. 9—10, d. u. 3—4 óráig.

Hivatalnokok és egyetemi pol-gárok számára tanórák d. u. 6—7-ig.

Havonként 8 lecke 5 forint.

E felett az angol nyelvből külön tan-folyamot is nyit hétfőn, szerdán és szombaton este 7—8 óráig.

Értekezni lehet „Nemzeti szálloda“ 11. szám alatt és e lapok szerkesztőségénél. Levelek K. K. B. czim alatt.

### Hamisítástól óvatik!

Cs. k. kivalt. első am-rikai szabad. ujan javit. és angol patentált

általános kedvelt

## Anatherin-szajviz

POP J. G. töl,

cs. k. udvari fogorvos Bécsben, Stadt, Bogenrgasse 2.

Ezen, a bécsi cs. k. t. gyógytani egyetemről megvizsgált, 22 évi gyakorlat által kipróbált szájviz, minden ros száj bűz ellen jönak mutatkozik, ugy mű-, valamint odvas fogak elhanyagolt tisztítása, és dohányszag következtében; fejtulmulhatlan szer beteges, könnyen vérző, idült gyuladós fogbús, skorbut, különösen tengeri hajósoknál, csúzos- és kőszvényes fogfájalmak, a foghuz lazulása és elenyésése ellen, különösen előhaladt korban, a midőn levegő változás iránt különös fogékonyasággal bír, főképp a fogak tisztítására szolgál, ép oly hatásos a foghuz rohadása ellen; rendkívül jó lazán ülő fogaknál, oly baj, amelyben annyi görvélyes szenved, erősíti a foghuzt s azok tömőtebb összeállítását eszközi; óv fogfájástól s igen gyakori borkő-képződéstől; a szájnak kellemes frisséget és hűséget kölcsönöz, valamint tiszta izlést is, mert a szivós nyálkasságot feloldja, a mi által ez könnyebben eltávolítható, tehát izléstjavítolag hat.

Egy üveg ára 1 frt 40 kr. o. é. göngyölés postán 20 kr.

### Növényi fogpor.

Ugy tisztítja a fogakat, hogy mindennapi használata folytán nem csak az anyyra terhes borkő pusztl el, hanem a máz is fehérebb és gyöngébbé válik.

Egy doboz ára 63 kr. o. ért.

### Anatherin fogpép.

Ezen fogpép, czélszerű tulajdonai becscének megfelelőleg, jogosan ajánlható legjobb fogszertül; mert használata a szájban kellemes irt és langy hűvösséget hagy hátra, a száj minden keletelen büze ellen hathatós és kitűnő szer.

Nem kevésbé ajánlható a fogpép mindazoknak, a kiknek fogai tisztátalanok és romlottak, mert ennek használata eltávolítja a fogakra tapadt, oly alkalmatlan fogövet, a fogakat mindig fehéren s a foghuzt egészségesen és szilárdon tartja; igen czélszerű e fogpép tengeri hajósoknak és tengerparti lakosoknak, valamint azoknak, a kik gyakran utaznak vizen, mert skorbut ellen óv.

Egy szelence ára 1 frt. 22 kr. o. é.

### Fog-ólom.

E fog-ólom azon porból és nedvből áll, a mely odvas és porhadat fogak betöltésére szokott használtatni, hogy az által visszanyerjék eredeti alakukat s a porhadás tovább terjedésének eleje vétessek; ez által megátoltatik az étek maradékok lerakódása, valamint nyál és egyéb nedvek túlképződése és a csontanyag további lazulása a fogidegekig (a miből fogfájás ered).

Egy doboz ára 2 frt. 10 kr. o. é. (673) 1-4

Raktárak: Kolozsvárt: Binder J. dr Mintz Gy. Engel J. és Wolff gyógyszerészek és Károly J. Tordán; Wolff gyógyszer. Decsen; Krémor Sámuel és Both gyógyszer. Dévén; Boniati és Gergely s Lengyel gyógyszer. Medgyesen; Folbert gyógyszer. N.-Euyeden; Oberth J. gyógyszerész N.-Vásárhelyt; Főarany D. Sászaroson; Leonhardt. Sz.-Régenben; Traugot és Wachner Zilahon; Weisz gyógyszer. Szilágy-Somlyón; R. Tarsa Ign. Szamosújvárt; Placintár és fia gyógyszer. Bethlenben; Bernárdi gyógyszer B.-Hunyadon; Holzer gyógyszer. Tekében; Wegner gyógyszer Gy.-Fehérvárt; Biró M. győgy. és Csiky K. Balázsfalván; C. Schmalz gyógyszer. Bősörményben; Lányi J. gyógyszer. Nag.-Bányán; Papp gyógyszer. Nagy-Károlyban; Jellinek gyógyszer. Sanyér-Váralján; Gerber gyógyszer. N.-Szebenben; Sili Mih. Müller gyógyszer. Zóhter, Steiner Brassóban; Fabik gyógyszer. Jekellus gyógyszer. Segesvárt; Teutsch J. E. Miselbacher, Bestercsán; Dietrich és Fleischer, Tergovits Ed. Nusbeck. Tektoris G. M. Gy.-Szt.-Miklóson; Mikó M. Sz.-Udvarhelyt; Bozósi Ern. Temmer E. Brassóban; V. Müller gyógyszer. uraknál.

688

1-3

### Pályázat.

A m.-ujvári m. k. sóbánya kezeletnél egy mozdonyvezető állomás betöltésére, a melylyel évi 800 frt. fizetés, 15% szállás-pénz és 2 kr. szállítástólí díj minden 100 mázsa só elszállítmány van egybekötve, ezennel pályázat hirdettetik.

Pályázók bizonyítványaikkal kellően felszerelt sajátkezüleg irt kérvényeiket a nevezett bánya hivatalnál folyó év február utolsó napjaig nyuásik be.

A. m. k. sóbánya hivatal. M.-Ujvárt, 1873 január 12-én.

## Sok szerencsét újévre!

A braunschveigi hercegségi orsz. kormány által engedélyezett és biztosított nagypénz-kisorsolásban,

a melynek első nyeremény huzása hivatalosan

f. hó 23-án és 24-én

fog megtörténni, 6 kisorsolás alatt következő főnyeremények fognak bizonyosan kihuzatni, u. m.

Legnagyobb nyeremény esetleg 120,000 tallér.

80,000-, 40,000-, 25,000-, 20,000-, 15,000-, 12,000-, 2 á 10,000-, 3 á 8000-, 6000-, 3 á 5000-, 12 á 4000-3000-, 35 á 2000-, 2 á 1500-, több száz 1000-, 400-, 200-, 100 tallér sat. s a legkisebb nyeremény is fedezni fogja a betételt.

Üzletem 22 év óta a legjobb hirben áll, és már sok és tetemes nyereményt fizettem előbbi évekből, ugy mártius 17-n 1870-ben a 60,000 tallér legfőbb nyereményt, és december 14-én 1871-ben a 61,000 tallér legfőbb nyereményt, tehát jogosan hívhatok fel általános és szerencsés részvételre.

Erre Egész eredeti sorsjegyek (nem igérvények) ára csak 4 tallér vagy 7 ft.

Fél " " 2 " 3 1/2 ft.

Negyed " " 1 " 1 1/3 ft.

Minden pénzzel ellátott megrendelés a vidékre is pontosan és titoktartással eszközöltetik, s a résztvevők a hivatalos játéktervet, valamint huzás után a hivatalos nyeremény-lajstromot ingyen kapják meg.

Miután a huzás ideje közel van, tessék megrendeléseket minél előbb bizalmasan

Dammann J.

bank- és váltó üzletéhez

Hamburgba

intézni.

681 4-5

687

Rendkívül előnyös

## szerencse-ajánlat.

### Szerencse és áldás Cohn-nál.

Nagy, az illető országos kormánytól biztosított pénzkisorsolás

2.280,000 talléron feljül

Ezen előnyös pénzkisorsolás most ismét tetemesen szaporítva lön nyereményekkel, csak 67,000 sorsjegyből áll, és kevés hónap alatt 6 osztályban következő nyeremények fognak biztosan kihuzatni u. m. egy nagy főnyeremény 120,000 tallér, különösen 80,000, 40,000, 25,000, 20,000, 15,000, 12,000, 2-szer 10,000, 3-szor 8000, 2-szer 6000, 4-er 5000, 12-er 4000, 1-szer 3000, 35-ször 2000, 3-szor 1500, 206-szor 1000, 8-er 500, 363-szor 400, 23-szor 300, 498 szor 200, 800-szor 100, 25-ször 80, 50-szor 70, 25-ször 60, 60-szor 50, 22,650-er 47, 10,225-ször 40, 31, 25, 22 és 12 tallér. Az első osztály nyeremény huzása hivatalosan f. é. január 23-ra és 24-re van határozva.

Erre egy egész eredeti sorsjegy ára csak 6 ft. o. é egy fél " " " 3 " egy negyed " " " 1 1/2 "

s én ezen eredeti az országos czimerrel ellátott (nem igérvény vagy magán sorsjáték) sorsjegyeket az ár beklédése mellett, megküldöm a t. megrendelőnek

A hivatalos huzási lajstrom és a nyeremények megküldése a huzás után azonnal pontosan és titoktartással eszközöltetik a t. résztvevőknek.

Üzletem tudvalevőleg a legrégebb és legszerencsésebb, mert a résztvevők már a legfőbb 100,000, 60,000, 50,000 többször 40,000, 25,000, 20,000, igen gyakran 15,000, 12,000, 10,000 talléros főnyereményt sat. sat. s legközelebről m. é. november és december havában összesen 175,000 tallért nyertek hivatalos nyeremény lajstromok tanúsítása szerint.

Cohn Láz. Sám.

Hamburgban,

főüzletiroda, bank- és váltóüzlet.

679

4-8

## 40 huzásra

évenként melyek közt

2 főnyeremény á 300,000 frt.  
1 " " á 220,000 frt.  
7 " " á 200,000 frt.  
1 " " á 150,000 frt.  
1 " " á 110,000 frt.

s még nagyszámu 60,000, 50,000, 40,000, 30,000 forintos nyeremény van, játszhatni

### A. csoportu Játéktársulatunkban

egy részletjeggyel 18 résztvevő közt, 25 negyedéves 7 forintos részletfizetéssel.

### E kedvelt csoport

minden, az osztrák birodalomban létező állam- és magán kölcsön-sorsjegyet tartalmazza, a melyek tőzsdei árkeleti ára a teljes befizetés után a résztvevők közt elosztatik. A törvényszerű bélyegilleték a részletjegyre egyszersmindenkorra 1 frt. 30 kr.

Már az első részletfizetése után 7 forintjával, a Clary-sorsjegyek január 30-kán, az 1860-ki és Genois-sorsjegyek február 1-én, a magyar díj- és stanislai sorsjegyek február 15-én sat. sat. leendő legközelebbi huzására játszik minden résztvevő.

Az 1839-ki főnyereményt 1871 november 1-jén, az 1864-ki főnyereményt 1870 szeptember 1-én, nálunk nyerték játéktársulatban részletjeggyel.

Az első osztr. Industrial-bank váltó irodája ezeltől Fürst Ede, Bécs Istvántér.

680

4-8

## Öt hitel-sorsjegyre

két 1864-ki 100 frtos, két 1864-ki 50 forintos sorsjegyre, 1 Salm-, 1 Clary-, 1 Pálffy-, 1 Genois-, 1 Budai-, 1 Windischgrätz-, 1 Waldstein-, 1 Como- és 1 Keglevich-sorsjegyre játszhatni

### C. csoportu Játéktársulatunkban

18 résztvevő közt, 25 negyedéves 7 frtos részletfizetéssel. Már az első 7 frtos negyedéves részlet fizetése után a Clary-sorsjegyek január 30-kán, az 1860-ki és a Genois-sorsjegyek február 1-n, az 1864-ki sorsjegyek mártius 1-én, a Hitel-sorsjegyek april 1-n sat. sat. leendő huzásában játszik minden résztvevő évenként a három milliánál több nyereményre.

Teljes befizetés után a sorsjegyek tőzsdei árfolyam szerint eladatnak s áruk a résztvevők közt egyenlő arányban elosztatik. A törvényszerű bélyegilleték minden részletjegyre után egyszersmindenkorra 1 frt. 30 kr. Megrendelések és a további részletfizetések postai utalvány által eszközölhetők. Nyeremények azonnal kifizetnek.

Az 1839-ki főnyereményt 1871 szeptember 1-én, az 1864-ki főnyereményt 1870 szeptember 1-én, nálunk nyerték játéktársulatban részletfizetés mellett.

Az osztr. Industrial-bank váltó irodája ezeltől

Fürst Ede,

Bécs, Istvántér.

(Után nyomatot nem díjazunk.)

## Demjén László

m. k. egyetemi könyvtárosnál Kolozsvártt megjelent és általa minden könyvkereskedésben kapható:

## Kolozsvár története.

Oklevéltárral. (I.) Ős-, ó- és középkor. (513. Kr. e. — 1540. Kr. u.)

Egy külön kötet világotító rajzokkal. (36 tábla.)

Irtta Jakab Elek.

104\*

Ára 10 frt.

(327)

E minden tekintetben nagy, epochalis munkát itt hosszasan dicsérgetni és ajánlani feleslegesnek tartom, csak annyit kívánok megjegyezni, hogy Kolozsvár város munká kiadásával magának maradó emléket emelt. Siessen tehát e város értelmes közönsége, e munkát pártfogása alá venni és terjeszteni, hogy a nagyszorgalmu és szakutódos íróba minél több kedvet öntsön e munka folytatására, melynek legérdekesebb része az újabbkor története lesz. A ki megszerezte magának ezen 3 részből álló első kötetet, az bizonyára érdeklél fogja lapozgatni és benne bevárakodni, s a folytatásá minden áron megszerezi magának.

## Szekely oklevéltár.

Kiadja a m. történelmi társulat kolozsvári bizottsága, szerkesztette

Szabó Károly.

I. kötet 1211 — 1519. 1872 Ára 2 forint.

A hirdlapokban bármely könyvkereskedés által hirdett könyvek, hangjegyek, általam gyorsan és azonnal kaphatók.

Demjén László

Legújabb hangjegyek. Irásig terjedő és képes könyvek minden kor számára. Ma- és ajtársági könyvek, egyeztetési oltók, újszülöt diszkrétóciében. Iskolai könyvek, hány valásrákban.

Könyv-, mű-, hangjegy-kereskedés és zongora tár.

m. k. egyetemi könyvtáros Kolozsvártt.

Zongorák . . . 300 fttől 450 fttig.  
Pianinok . . . 350 fttől 450 fttig.  
Használt zongorák . . . 80 fttől 180 fttig.  
a legolcsóbb áron a minőség szerint, jótállás mellett.

## Egy hosszú öl tűzifa csak

15 frt.

helyt Kolozsvártt

Siessen mindenki szükségleteit addig beszerezni, míg ezen fatömegből tart.

Raktár helyiség barátók-kertje sétatérutca.

Megrendelések Keresztesy Pál tulajdonosnál.

682

5\*

## Eskoros rohamokat (Nyavalyatörés)

gyógyít levelezés útján a eskor szakorvossa dr. O. Killisch, Berlin, Louisestrasse 45

E pillanatban 1000-nél több beteg van kezelése alatt.

661 16\*